

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
BOSNA I HERCEGOVINA
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
SARAJEVO

Broj: 02-37-1-459-1/20
Sarajevo 17.02.2020. godine

PRIMLJENO: 27-02-2020			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
05/7	37-1	560	120

VRLO HITNO!!!

Ustavni sud Bosne i Hercegovine
n/r Predsjednika
faks: 033/561-134

Centralna izborna komisije Bosne i Hercegovine
n/r Direktora
faks: 033/251-329

Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
n/r Predsjednika
faks: 033/707-550

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine
n/r Ministra
faks: 033/223-504

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine
n/r Ministra
faks: 033/221-074

Radio- Televizija Bosne i Hercegovine
n/r Direktora
faks: 033/408-029

Vijeća nacionalnih manjina pri Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine,
n/r Predsjedavajućeg
faks: 033/233-480

Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine
n/r Ombudsmena
faks: 051/303-992

Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine
n/r direktora
faks: 033/255-044

Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine
n/r Direktora
faks: 033/268-312

Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine
n/r Direktora
faks: 033/220-622

Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine
n/r Direktora
faks: 033/713-080

Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine
n/r direktora
faks: 033/272-271

Odbor za Roma pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine
n/r Predsjedavajućeg

Međureligijsko vijeće Bosne i Hercegovine
n/r Predsjedavajući Skupštine
faks: 033/550-061

Ministarstvo kulture i sporta FBiH
n/r Ministra
faks: 033/254-151

Ministarstvo pravde FBiH
n/r Ministra
faks: 033/213-155

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
n/r Ministra
faks: 036/355-742

Vijeće nacionalnih manjina Federacije BiH
n/r Predsjedavajući
faks: 033/445-390

Radio - Televizija Federacije BiH
n/r Direktora
faks: 033/464-071

**Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade
Kantona Sarajevo**
n/r Ministra
faks: 033/562-218

Agencija za državnu službu Federacije BiH
n/r Direktora
faks: 033/ 251-764

**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta
Unsko-Sanski kanton**
n/r Ministra
faks: 037/ 316-000

**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta
Hercegovačko – Neretvanski kanton**
n/r Ministra
faks: 036/ 449-030

**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sport
Tuzlanski kanton**
n/r Ministra
faks: 035/281-296

**Ministarstvo prosvjete, znanosti kulture i sporta
Posavski kanton**
n/r Ministra
faks: 031/ 713-265

**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta
Srednjobosanski kanton**
n/r Ministra
faks: 030/511-214

**Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport
Zeničko-Dobojski kanton**
n/r Ministra
faks: 032/ 460 842

**Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa
Zapadnohercegovački kanton**
n/r Ministra
faks: 039/ 703-230

**Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa
Kanton 10**
n/r Ministra
faks: 034 / 200-900

**Ministarstvo pravosuđa i uprave Tuzlanskog
kantona**
n/r Ministra
faks: 035/369-376

**Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu
i sport Bosansko-Podrinjski kanton**
n/r Ministra
faks: 038/ 220-934

**Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-Sanskog
kantona**
n/r Ministra
faks: 037/227-782

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona
n/r Ministra
faks: 031/762 -704

**Ministarstvo pravosuđa i uprave Srednjobosanskog
kantona**
n/r Ministra
faks: 030/ 518-687

**Ministarstvo za pravosuđa i upravu Zeničko-
Dobojskog kantona**
n/r Ministra
faks: 032/460 -742

**Ministarstvo pravosuđa i uprave
Zapadnohercegovačkog kantona**
n/r Ministra
faks: 039/703-229

**Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose
Bosansko-Podrinjskog kantona**
n/r Ministar
faks: 038/227-811

Ministarstvo pravosuđa i uprave kantona 10
n/r Ministra
faks: 034/ 200-906

**Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne
samouprave Hercegovačko-Neretvanskog kantona**
n/r Ministra
faks: 036/555-760

**www.mhrr.gov.ba; E-mail: kabinet.ministra@mhrr.gov.ba; Tel.: +387 33 202 600; Fax: +387 33 206 140;
Trg Bosne i Hercegovine br. 1, 71000 Sarajevo**

Grad Sarajevo
n/r Gradonačelnika
faks: 033/ 208-341

Grad Bihać
n/r Gradonačelnika
faks : 037/ 222- 220

Općina Kakanj
n/r Načelnika
faks: 032/771-802

Grad Mostar
n/r Gradonačelnika
faks: 036/ 447-445

Grad Zenica
n/r Gradonačelnikaa
faks: 032/447-776

**Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu
saradnju Republike Srpske**
n/r ministar
Faks: 051/ 339 647

Grad Banja Luka
n/r Gradonačelnika
faks: 051/212-526

Grad Doboј
n/r Gradonačelnika
faks: 053/242-001

Grad Trčinje
n/r Gradonačelnika
faks: 059/260-742

Grad Prijedor
n/r gradonačelnika
faks: 052/245-104

Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH
n/r Predsjednika
faks: 049/235-07

Vlada Brčko distrikta BiH
Odjel za obrazovanje
n/r šef Odjela
faks: 049/219-028

Ministarstvo pravde i uprave kantona Sarajevo
n/r Ministra
faks: 033/562-082

Grad Visoko
n/r Gradonačelnika
faks: 032/ 738-330

Općina Vitez
n/r Načelnika
faks: 030/ 713-939

Grad Tuzla
n/r Gradonačelnikaa
faks: 035/307-311

Općina Travnik
n/r Načelnika
faks: 030/509-067

**Savjet nacionalnih manjina pri Narodnoj skupštini
Republike Srpske**
n/r Predsjednik
faks: 051/338-124

Grad Gradiška
n/r Gradonačelnika
faks: 051/814-689

Grad Bijeljina
n/r gradonačelnika
faks: 055/211-922

Radio - Televizija Republike Srpske
n/r Direktora
faks: 051/ 339-936

Opština Prnjavor
n/r Načelnika
faks: 051/663-740

Vlada Brčko distrikta BiH
Odjel za privredni razvoj, sport i kulturu
n/r šef Odjela
faks: 049/ 220-289

PREDMET: Peti periodični izvještaj Bosne i Hercegovine o zakonodavnim i drugim mjerama na provođenju načela utvrđenih u Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope, nominacija članova Interresorne radne grupe – traži se;

Poštovani,

obavještavamo Vas da je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine dužno podnijeti Vijeću Evrope Peti periodični izvještaj Bosne i Hercegovine o zakonodavnim i drugim mjerama na provođenju načela utvrđenih u Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope.

Imajući u vidu naprijed navedeno molimo Vas da izvršite nominaciju jednog člana i jednog zamjenskog člana za učešće u radu Interresorne radne grupe za pripremu navedenog izvještaja.

Radı poštovanja principa nacionalne zastupljenosti molimo Vas da član i zamjenski član budu iz različitih konstitutivnih naroda, a eksperti iz oblasti koja se traži.

Molimo Vas da preduzimajući mjere iz Vaše nadležnosti pomenute nominacije dostavite službenim putem i na e-mail adrese: hana.ceranic@mhrr.gov.ba i aleksandra.jaric@mhrr.gov.ba najkasnije do 20.03.2020.godine.

S poštovanjem,

Prilog: prijedlog liste pitanja;
Način otpreme: faks/e-mail

www.mhrr.gov.ba; E-mail: kabinet.ministra@mhrr.gov.ba; Tel.: +387 33 202 600; Fax: +387 33 206 140;
Trg Bosne i Hercegovine br. 1, 71000 Sarajevo

Peti izvještaj Bosne i Hercegovine o zakonodavnim i drugima mjerama na provođenju načela utvrđenih u Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope

- lista pitanja -

Član 3. Konvencije

Stav 1. Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i neće doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja ili vršenja prava vezanih za to opredjeljenje.

Stav 2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu da vrše ona prava i uživaju slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, pojedinačno ili u zajednici s drugima.

Područje primjene

- Šta je urađeno da osobe koje su raseljene zbog sukoba devedesetih godina prošlog vijeka, čije državljanstvo nije potvrđeno, a priori budu uključene u zaštitu koju pruža Okvirna konvencija?
- Šta je učinjeno da se podrži inkluzivan pristup u pogledu obima primjene Okvirne konvencije i obezbijedi pristup pravima pripadnika nacionalnih manjina koji nisu navedeni u Državnom zakonu o nacionalnim manjinama?

Osobe koje pripadaju konstitutivnim narodima koje predstavljaju manjinu

- Šta je urađeno kako bi se ostvarila šira primjena Okvirne konvencije na pripadnike konstitutivnih naroda koji predstavljaju manjinu.

Nacionalne manjine u državnim i entitetskim ustavima

- Da li su uvedene odgovarajuće izmjene Ustava kako bi garantovali ravnopravnost svih građana i izričito zabranile diskriminaciju na nacionalnoj osnovi?

Popis stanovništva

- Da li su objavljeni rezultati popisa koji se odnose na nacionalni sastav stanovništva u kategoriji "Ostali", uz puno poštovanje zaštitnih mjera, posebno onih koji se odnose na zaštitu ličnih podataka?
- Da li je omogućeno da se prije sledećeg popisa, a u direktnim konsultacijama sa predstavnicima manjina, razmotri metodologija popisa, formulacija postavljenih pitanja i zaštitna rješenja koja će omogućiti davanje dobrovoljnih i na informacijama zasnovanih odgovora? Napominjemo da bi građani trebali imati priliku da se izjasne o višestrukoj pripadnosti, u skladu sa preporukama Ekonomske komisije Ujedinjenih

nacija za Evropu i Konferencije evropskih statističara za popis stanovništva i stambenog fonda 2020. godine

- Da li je osigurao da se kvantitativni i kvalitativni podaci, razvrstani po polu, starosti i geografskoj rasprostranjenosti, redovno stavljaju na raspolaganje za izradu ciljanih politika i mjera usmjerenih na promovisanje stvarne jednakosti?
- Da li su napravljeni mehanizmi za redovno prikupljanje pouzdanih informacija o broju pripadnika nacionalnih manjina, kao i o njihovoj situaciji u vezi sa pristupom stanovanju i socijalnim uslugama? Prikupljanje podataka na nacionalnoj osnovi, uključujući uslove života i druge socio-ekonomske indikatore, treba vršiti u bliskoj saradnji sa predstavnicima nacionalnih manjina i uz puno poštovanje zaštitnih mjera, posebno onih koji se odnose na međunarodne standarde zaštite ličnih podataka.

Član 4. Konvencije

Stav 1. Države se obavezuju da osiguraju pripadnicima nacionalnih manjina ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabranjena je bilo kakva diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.

Stav 2. Države se obavezuju da usvoje, gdje je to potrebno, odgovarajuće mjere za unapređenje, u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života, pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i onih koji pripadaju većini. U tom pogledu će voditi računa o posebnim uslovima pripadnika nacionalnih manjina.

Stav 3. Mjere usvojene shodno stavu 2. ne smatraju se aktom diskriminacije.

Zakonodavstvo za borbu protiv diskriminacije i postojeća pravna sredstva

- Da li je izmjenjen zakon kako bi omogućilo osobama koje ne pripadaju konstitutivnim narodima da vrše funkciju ombudsmana?
- Da su proširena ovlaštenja ombudsmena, naročito u pogledu mogućnosti pokretanja sudskih postupaka i pružanja pomoći žrtvama pred sudovima?
- Da li se Instituciji ombudsmena daju odgovarajuća finansijska sredstva i ljudske resurse kako bi joj omogućili da vrši svoje dužnosti na djelotvoran i efikasan način?
- Šta je učinjeno da bi se podigla svijest relevantnih zvaničnika, kao i šireg društva, posebno Roma, o primjenljivim standardima protiv diskriminacije, uključujući i višestruke oblike diskriminacije, u bliskoj saradnji sa relevantnim organizacijama civilnog društva.

Diskriminacija u pristupu političkim funkcijama

- Da li su započete i izvršene izmjene Ustava i relevantnih zakonskih odredbi kako bi se eliminisala diskriminacija zasnovana na nacionalnoj pripadnosti i mjestu prebivališta, a posebno isključivanje kandidovanja za predsjedništvo i Dom naroda Bosne i Hercegovine pripadnika nacionalnih manjina?

Upis u matične knjige i pristup ličnim dokumentima, posebno za Rome

- Da li je okončan upis u matične knjige i pristup ličnim dokumentima, posebno za Rome?

Primjena principa jednakosti i zabrane diskriminacije (Odnosi se na MLJPI)

- Kada je usvojen AP 2017-2020 godine, te napomenuti da je u fazi pripreme novi AP za period 21-25.?
- Navesti sve lokalne zajednice koje su usvojile lokalne akcijske planove za poboljšanje položaja romske populacije kao i one koje su u fazi usvajanja.
- Naglasiti da su u budžetu MLJPI za realizaciju pojedinih aktivnosti u OAP za obrazovne potrebe Roma obezbijedena novčana sredstva,
- Da li su na svim nivoima obezbijedena posebna budžetska sredstva koja će omogućiti realizaciju nacionalnih, entitetskih, kantonalnih i opštinskih mjera za inkluziju Roma?

Član 5. Konvencije

Stav 1. Države se obavezuju da unapređuju uslove potrebne za održavanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje neophodnih elemenata njihovog identiteta: vjere, jezika, tradicije i kulturnog naslijeđa.

Stav 2. Bez štete po mjere preduzete u okviru svoje opšte Integracione politike, država će se uzdržati od politike i prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji i štiteći ih od svake akcije usmjerene ka takvoj asimilaciji.

Uslovi koji omogućavaju manjinama da održavaju i razvijaju svoju kulturu

- Molimo navedite da li su pružene strukturisane, značajne, proaktivne i redovne podrške nacionalnim manjinama kako bi održale i razvile svoje kulturno naslijeđe i jezike, uključujući savremene manifestacije kulture.
- Da li su uključeni predstavnici nacionalnih manjina u donošenje odluka u raspodjeli podrške gore navedenom pitanju?

Član 6. Konvencije

Stav 1. Država treba da podstiče duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzima efikasne mjere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumijevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet, posebno u oblasti obrazovanja, kulture i medija.

Stav 2. Državu se obavezuje da preduzma odgovarajuće mjere zaštite lica izloženih prijetnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili vjerskog identiteta.

Toleranciju i društveni odnosi

- Koje su mjere preduzete za unapređenje interkulturalnog dijaloga i međusobnog razumijevanja između različitih etničkih i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini?
- Da li su osuđene manifestacije netolerancije i etnički motivisanog neprijateljstva u političkoj sferi?
- Da li se aktivno promoviše osjećaj pripadnosti zajedničkoj državi, u skladu sa duhom promocije međusobnog poštovanja, tolerancije i razumijevanja među svim osobama koje žive na teritoriji države, što je centralni princip odredaba Okvirne konvencije?
- Da li su ukinuta imena ulica i škola data po ratnim zločincima i onima koji su promovisali genocid i druge zločine protiv čovječnosti? (npr. Bihać, Goražde, Pale, Mostar)

Etnički i međureligijski odnosi

- Šta je urađeno da se spriječi, identifikuje, istraži, procesuiru i sankcioniše sva rasna ili etnički motivisana djela?
- Šta je urađeno da se podigne svijest i da li je sproveden program obuke za službenike za primjenu zakona i pravosuđe po pitanju tolerancije i anti-diskriminacije?
- Da li su organi vlasti osigurali da izjave političara i drugih javnih ličnosti u javnosti kojima se podstiče etničke mržnje ili nesloga budu osuđene da bi se osiguralo da takav diskurs ne bude prihvaćen u društvu?
- Koje su mjere preduzete protiv rasističkih, ksenofobičnih i antisemitskih djela počinjenih prije, za vrijeme i nakon fudbalskih utakmica?
- Da li je rađeno na podizanju svijest javnosti o ovom problemu i ohrabrenju sportskih stručnjaka i navijača da osude rasističke stavove i ponašanja.

Segregacija u školskom sistemu

- Šta je urađeno da se na svim nivoima eliminiše segregacija u obrazovanju? Ovo posebno podrazumijeva ubrzavanje rada na ukidanju svih preostalih slučajeva "dvije škole pod jednim krovom" i njihovu zamjenu integrisanim obrazovanjem, kao i rada na izbjegavanju uspostavljanja jednonacionalnih škola u područjima naseljenim mješovitom populacijom

Član 9. Konvencije

Stav 1. Država se obavezuje priznati da pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu izražavanja obuhvata slobodu uvjerenja i prlmanja i davanja informacija i ideja, na jeziku manjine, bez ometanja od strane vlasti i bez obzira na granice. Država će osigurati, u okviru svojih pravnih sistema, da pripadnici nacionalnih manjina imaju pristup sredstvima javnog informisanja bez diskriminacije.

Stav 2. Ne sprječava država da zatraže odobrenje, bez diskriminacije i na osnovu objektivnih kriterija za emitovanje radio i TV emisija ili otvaranje kinematografskih preduzeća.

Stav 3. Državu neće ometati uspostavljanje i korištenje štampanih sredstava javnog informisanja od strane pripadnika nacionalnih manjina. U zakonskim okvirima za radio i televizijske emisije, obehijedit će koliko god je to moguće, a uzimajući u obzir odredbe stava i da pripadnici nacionalnih manjina imaju mogućnost uspostavljanja i korištenja sopstvenih sredstava javnog informisanja.

Stav 4. U okviru svojih pravnih sistema, država će usvojiti adekvatne mjere da se pripadnicima nacionalnih manjina olakša pristup sredstvima javnog informisanja i u cilju podsticanja tolerancije i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Primjena državnog Zakona o nacionalnih manjina u oblasti medija

- Šta je preduzeto da se pojačaju mjere da se osigura da javne radio i televizijske stanice ispune svoje obaveze u pogledu emitovanja programa namijenjenih pripadnicima nacionalnih manjina u svojim programskim šemama? Potrebno je preduzeti značajnije mjere kako bi se podstaklo emitovanje emisija na manjinskim jezicima.
- Da li su pronađene mogućnosti za poboljšane stručnog osposobljavanja u ovoj oblasti, kako bi se osiguralo da pripadnici nacionalnih manjina imaju efikasan pristup medijima?

Član 10. Konvencije

Stav 1. Država se obavezuje priznati pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na korištenje, slobodno i bez ometanja, svog jezika, privatno i javno, usmeno i pismeno.

Stav 2. U oblastima nastanjenim osobama koje tradicionalno ili u znatnom broju pripadaju nacionalnim manjinama, ukoliko te osobe to zatraže, i kadu taj zahtjev odgovara stvarnoj potrebi, država će nastojati, koliko je to moguće, osigurati uvjete koji će omogućiti korištenje manjinskog jezika u odnosima tih osoba s organima uprave.

Stav 3. Država se obavezuje zajamčiti pravo svakom pripadniku nacionalne manjina da bude odmah obaviješten, na jeziku koji razumije, o razlozima hapšenja i o prirudi i razlozima optužbe protiv njega i da se brani na tom jeziku, ako je potrebno, uz besplatnu pomoć tumača.

Upotreba jezika nacionalnih manjina u radu upravnih organa

- Da li su konsultovani predstavnici nacionalnih manjina, zakonodavstvo, politika i praktične situacije u pogledu upotrebe jezika manjina u odnosu na administrativne organe, u cilju uklanjanja barijera u upotrebi jezika manjina u radu sa administrativne vlasti u geografskim područjima koja su naseljena značajnim brojem pripadnika nacionalnih manjina?

Član 11. Konvencije

1. Država se obavezuje priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo koristiti svoje prezime i ime na manjinskom jeziku te da joj ono bude službeno priznato, u skladu s modalitetima koje predviđa njihov pravni sistem.

2. Država se obavezuje priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo dana mjesta vladljivim za jednost izložiti oznake, natpise i druge informacije privatnog karaktera pisane na njegovom maternjem jeziku.

3. U oblastima tradicionalno naseljenim znatnim brojem osoba koje pripadaju nacionalnoj manjini, država će u okviru svog pravnog sistema, uključujući - gdje je to pogodno - ugovore s drugim državama te uzimajući u obzir njihove posebne uvjete, nastojati istaknuti tradicionalne nazive, nazive ulica i druge topografske oznake namijenjene javnosti također na manjinskom jeziku kad za takve oznake postoji dovoljan zahtjev.

Topografske oznake na manjinskim jezicima

- Da li su konsultovani predstavnici nacionalnih manjina, zakonodavstvo, politika i praktičnih situacija u pogledu upotrebe jezika manjina u odnosu na administrativne organe, u cilju uklanjanja barijera u upotrebi jezika manjina za topografske oznake u geografskim područjima tradicionalno ili u znatnoj mjeri naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina.
- Šta je učinjeno da se istraže svi slučajevi uništavanja znakova sa imenima mjesta na jezicima manjina i počinioци privedu licu pravde?

Član 12. Konvencije

Stav 1. Država će, gdje je pogodno, preduzeti mjere u oblasti obrazovanja i istraživanja u cilju saznanja o kulturi, historiji, jeziku i vjeri svojih nacionalnih manjina i većine.

Stav 2. U tom kontekstu država će, između ostalog, osigurati odgovarajuće mogućnosti za osposobljavanje nastavnika i pristup udžbenicima i dodir između učenika i nastavnika različitih zajednica.

Stav 3. Država se obavezuje da unaprijedi jednake mogućnosti pristupa obrazovanju na svim stupnjevima za pripadnike nacionalnih manjina.

Obuka nastavnika i nastava o nacionalnim manjinama u školama

- Da li su donesene dodatne mjere i programi namijenjeni za podsticanje bolje svijesti o nacionalnim manjinama među učenicima i opštoj javnosti, zasnivajući ih na

inicijativama koje su već preduzete u smjeru jačanja edukacije o nacionalnim manjinama u školama?

- Da li su preduzete mjere za izradu zajedničkog nastavnog plana i programa koji će obuhvatiti i istoriju, geografiju i vjeronauku i da li se primjenjuje u svakoj školi u Bosni i Hercegovini?
- Da li su uvedene inkluzivne i multiperspektivne nastave istorije, geografije i vjeronauke, čime bi pomogle u stvaranju inkluzivnog, integrisanog BiH društva?

Romi u obrazovnom sistemu

- Šta je učinjeno kako bi se poboljšalo praćenje i evaluacija realizacije Akcionog plana o obrazovnim potrebama Roma i ostalih nacionalnih manjina?
- Koje su mjere donesene u dogovoru sa predstavnicima Roma i roditeljima, posebno radeći na tome da se brzo eliminišu utvrđene slabosti i šireći dobre prakse?
- Da li su riješena pitanja prepreka jednakom pristupu obrazovanju sa kojima se sreću romska djeca, u saradnji sa nadležnim ministarstvima i lokalnim vlastima, a u bliskoj saradnji sa predstavnicima manjina i roditeljima?
- Koje su mjere preduzete uključujući i zapošljavanje adekvatno obučених asistenata u školama, kao i osiguravanje pristupa predškolskim ustanovama svoj romskoj djeci u isto vrijeme garantujući da nastavni plan i program u takvim vrtićima odgovara različitim potrebama i višejezičnom sastavu grupe?

Član 14. Konvencije

Stav 1. Država se obavezuje priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo učiti na svom manjinskom jeziku.

Stav 2. Na područjima tradicionalno ili u znatnom broju naseljenim osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama, ako za to ima dovoljno zahtjeva, članice će nastojati osigurati, koliko je to moguće i u okvirima svojih obrazovnih sistema, da osobe koje pripadaju tim manjinama imaju odgovarajuće mogućnosti da imaju nastavu na maternjem jeziku ili dodatnu nastavu na tom jeziku.

Stav 3. Stav 2. ovoga člana primjenit će se bez štete po izučavanje zvaničnog jezika ili nastave na tom jeziku

Nastava manjinskih jezika i nastava na jezicima manjina

- Da li su pojačani napori i zauzet proaktivni pristup organizaciji nastave manjinskih jezika i na manjinskim jezicima u područjima u kojima pripadnici nacionalnih manjina žive tradicionalno ili u znatnom broju?
- Šta je učinjeno na podizanju svijesti pripadnika nacionalnih manjina o njihovom pravu na učenje manjinskih jezika i na manjinskim jezicima i podržavaju sve inicijative za nastavu tih jezika?

- Da li je osigurana veća i aktivnija podrška objavljivanju udžbenika i drugih materijala koji su posebno namijenjeni nastavi manjinskih jezika?

Član 15. Konvencije

Država će stvoriti uslove neophodne za efikasno učešće osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama u kulturnom, društvenom i ekonomskom životu i javnim poslovima, naročito koji se tiču njih samih.

Učešće u javnom životu

- Da li je osigurana mogućnost zastupljenosti u općinskim vijećima i skupštinama koje su propisane zakonom za pripadnike nacionalnih manjina budu ostvarljive u praksi?
- Da li postoje kriteriji za uključivanje predstavnika nacionalnih manjina na partijske liste, kako bi se spriječile zloupotrebe sistema od strane kandidata koji ne predstavljaju nacionalne manjine? Ukoliko ostoje, navesti koji su.
- Šta je učinjeno da se osigura da nacionalne manjine mogu efikasno učestvovati u radu na izmjenama državnog ustava?

Vijeća nacionalnih manjina

- Da li su izmijenjene odredbe kojima se uređuje članstvo u državnom Vijeću nacionalnih manjina i drugim vijećima na entitetskom i kantonalnom nivou (u Sarajevskom i Tuzlanskom kantonu) kako bi se osiguralo da same manjine postavljaju svoje predstavnike?
- Da li je omogućeno proširenje mandata vijeća, kako bi im se omogućilo da utiču na donošenje odluka o pitanjima koja utiču na prava pripadnika nacionalnih manjina?

Učešće u ekonomskom i društvenom životu

- Šta je učinjeno na sprečavanju i u borbi protiv nejednakosti i diskriminaciji prema Romima?
- Da li su na lokalnom nivou poboljšani uslovi života Roma i integracija u društvu? Navesti
- Šta je učinjeno kako bi se efikasno promovisalo učešće Roma u društveno ekonomskom životu?
- Navesti mjere koje su provedene kako bi se obezbijedio adekvatan pristup obrazovanju, stanovanju i zapošljavanju i pristup zdravstvenim uslugama, uključujući ciljanim stručnim obrazovanjem i edukacijom?

Član 17. Konvencije

Stav 1. Države se obavezuje da se neće miješati u prava osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama da uspostavljaju i održavaju slobodne i miroljubive kontakte preko granica s

osobama koje zakonito borave u drugim državama, posebno onima s kojima dijele etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet ili zajedničko kulturno nasljeđe.

Stav 2. Država se obavezuje da se neće miješati u pravo osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama da učestvuju u radu nevladinih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu.

Član 18. Konvencije

Stav 1. Država će nastojati da zaključi, gdje je to potrebno, bilateralne i multilateralne sporazume s drugim državama, posebno sa susjednim, radi osiguranja zaštite pripadnika nacionalnih manjina koje su u pitanju..

Stav 2. Tamo gdje je to potrebno država poduzima mjere za podsticaj prekogranične saradnje.

- Da li je razmotren uticaj na vanjsku pomoć u oblasti obrazovanja koja ima sveobuhvatne obrazovne politike?
- Da li su revidirane obrazovne politike, kako bi se osiguralo da odgovaraju cilju promovisanja uzajamnog poštovanja, razumijevanja i povjerenja, a ne da dalje produbljuju podjelu i segregaciju po nacionalnim linijama?

Pored gore navedenih pitanja koja su raspoređena po članovima Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina potrebno je dati odgovore/komentare na sljedeća 4 glavna pitanja koja hitno treba rješavati i 9 daljih preporuka Savjetodavnog komiteta kako slijedi:

1. Pitanja koja se hitno trebaju rješavati

- izmijeniti bez daljeg odlaganja Ustav i druge relevantne zakonske odredbe za eliminaciju isključenja "Ostalih", uključujući i pripadnike nacionalnih manjina i osobe koje pripadaju konstitutivnim narodima koje žive u dijelu zemlje koji ne pripada njihovoj etničkoj grupi, iz mogućnosti kandidovanja i dobijanja određenih javnih funkcija;
- nedvosmisleno osuditi javne izjave političara i drugih javnih ličnosti koji podstiču etničku mržnju ili razdor i preduzeti odlučne mjere za promociju interkulturnog dijaloga i međusobnog razumijevanja različitih etničkih i vjerskih zajednica;
- preduzeti sve neophodne korake kako bi eliminisali segregaciju u obrazovanju u svim oblicima, posebno ukidanjem svih preostalih slučajeva "dvije škole pod jednim krovom" i zamijeniti ih integrisanim obrazovanjem na osnovu zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa koji pokriva istoriju i geografiju koja bi se predavala na inkluzivan i multiperspektivan načinom;
- osigurati adekvatan pristup Roma stanovanju, zapošljavanju, zdravstvenim službama i obrazovanju; povećati napore za rješavanje nedostataka sa kojima se suočavaju romska djeca u pristupu obrazovanju.

2. Dalje preporuke

- objaviti bez daljeg odlaganja rezultate popisa koji se odnose na nacionalni sastav stanovništva u kategoriji "Ostali"; prije sledećeg popisa, a u direktnim konsultacijama sa predstavnicima manjina, razmotriti metodologiju popisa, formulaciju postavljenih pitanja i zaštitna rješenja koja će omogućiti davanje dobrovoljnih i na informacijama zasnovanih odgovora; osigurati da građani mogu navesti više od jedne nacionalne pripadnosti;
- nastaviti podržavati Instituciju ombudsmana za ljudska prava posebno u pogledu realizacije preporuka ombudsmena i razmotriti proširenje ovlašćenja ombudsmena;
- usvojiti Akcioni plan, 2017-2020; redovno ocjenjivati i razmatrati realizaciju Strategije za rješavanje pitanja Roma u Bosni i Hercegovini i pratećih Akcionih planova za inkluziju Roma; obezbijediti posebna budžetska sredstva koja će omogućiti realizaciju mjera za inkluziju Roma;
- pružiti strukturisanu, značajnu, proaktivnu i redovnu podršku kulturnim projektima nacionalnih manjina; osigurati da javne radio i televizijske stanice ispunе svoje obaveze u pogledu emitovanja programa namijenjenih pripadnicima nacionalnih manjina u svojim programskim šemama; preduzeti odlučne mjere kako bi se podstaklo emitovanje i štampanje na manjinskim jezicima;
- spriječiti, identifikovati, istražiti, procesuirati i efikasno sankcionisati sva rasna ili etnički motivisana djela; uzeti u obzir lokalne osjetljivosti pri određivanju imena ulicama, školama i drugih toponima;

- ✓ preduzeti proaktivnije mjere kako bi se osiguralo da se odredbe o upotrebi jezika manjina u kontaktu sa administrativnim organima i o topografskim oznakama efikasno primjenjuju u opštinama tradicionalno ili u znatnoj mjeri naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina;
- ✓ sveobuhvatno riješiti pitanje stalno prisutne prepreka jednakom pristupu obrazovanju sa kojima se sreću romska djeca, uključujući i zapošljavanjem adekvatno obučanih asistenata u školama, kao i osiguravanjem pristupa predškolskim ustanovama svoj romskoj djeci u isto vrijeme garantujući da nastavni plan i program u takvim vrtićima odgovara različitim potrebama i višejezičnom sastavu takvih grupa;
- ✓ zauzeti proaktivniji pristup organizaciji nastave manjinskih jezika i na manjinskim jezicima u područjima u kojima pripadnici nacionalnih manjina žive tradicionalno ili u znatnom broju; osigurati veću i aktivniju podršku objavljivanju udžbenika i drugih materijala koji su posebno namijenjeni nastavi manjinskih jezika;
- ✓ Izmijeniti odredbe kojima se uređuje članstvo u državnom Vijeću nacionalnih manjina i drugim sličnim vijećima kako bi se osiguralo da same manjine postavljaju svoje predstavnike; razmotriti proširenje mandata vijeća, kako bi im se omogućilo da utiču na donošenje odluka o pitanjima koja utiču na prava pripadnika nacionalnih manjina.